

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 229.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365471952/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

der først opnås ved en søns og en ungdomskærestes død (Skolekammeraterne s. 195). Den borgerlige lykke står tændt ikke åben for enhver: gnieren (i Glasskabet), Niels Dragon, der er øet Slags Don Juan i en lavere Sphære (s. 133), og den gudsforgåene puicinet, der i sig rummer både Don Juan og Faust, der i disharmoni, både med sig selv og med den omgivende verden. Selv det mest harmoniske liv i denne verden, som vi møder i slutningen af Det forbandede Huus, giver kun lykke, ikke salighed; en konsekvens af denne erkendelse kan være at give afkald på verden, mest ekstremt hos munken (De tvende Draaber), men tydeligt også hos Guillelmo (Den Fremmede); de kan dø med glæde og fred, for de er forvisede om, at den endelige harmoni først vil opnås hinsides.

Ingemanns skildringer af tilværelsen i samfundet fremdrager nok forskellige facetter, men der kan næppe påvises nogen gennemgående udviklingslinje i de fyrré år, de spænder over: den mest negative vurdering af den almindelige tilværelse findes i Sphinxen, den mest biedermeier-idylliserende i Det forbandede Huus; de senere fortællinger ender oftest i harmoni, men interesserer sig mest for de situationer, hvor livet i samfundet spiller fallit. Det står fast, at den veiltillpassede borger kan opnå lykke, men at lyksaligheden, den fulde realisation af menneskets væsen, er henvist til en anden, højere eksistensform.

Med dette forbehold har Ingemann lagt en vis afstand til sit publikum, som han dog har imødekommet ved i næsten alle de fortællinger, der foregår i Danmark, at lade handlingen udspille sig inden for borgerskabet, i den litterære kulturs vigtigste miljø. Der er også tale om en afspejling af læsernes verden, når kvinderne i det danske borgerlige miljø altid skildres i deres familie, biedermeierkulturens kerne, mens manden kan optræde alene eller sammen med kammerater. I de eksotiske historier er mulighederne flere: den sociale spredning er større, og kvinderne har lidt bedre lejlighed til selv at bestemme over deres tilværelse. Det er gennemgående storbyen, der er scenen for handlingen, et symptom på de moderne tider.

Underklassen møder vi hovedsagelig i humoristiske biroller som den overtroiske brodkone i Det forbandede Huus (s. 99, 110). Også noget råt og farligt kan den rumme, i skikkelse af Niels Dragon eller det dræbte par i Varulven. Men de repræsentanter for underklassen, der især har optaget Ingemann, har været de selvforskyldt udstødt: